

H A J D U F Ö L D

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy hónap 50 K Félévre 220 K
 Negyedévre 110 K Egész évre 440 K
EGYES PÉLDÁNY ÁRA: 2 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
 Megjelenik hét ó kivétellel minden nap
 Felelős főszerkesztő: Dr Komlóssy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM.
INTERURBAN TELEFON: 3-48 SZÁM.

Hazaárulás

Napról-napra újabb és újabb sajnálatos botrányok szomorú színhelye a nemzetgyűlés.

A keresztyénvallásérkölc és a magyar nemzeti gondolat kettős és mégis egy talapzatára felépített törvényes jogrend alapján szilárdan megálló magyar kormány ellen rajvonásban vonul fel támadásra a destrukció, a hatalmi vágy, a feltűnési viszketeg, a mohó ambíció, az értelmetlenség, a meggondolatlanság és a tudatos romboló szándék.

Minden különös ok és alkalom nélkül, céltudatosan intézik gonosz és konok, koncentrikus támadásukat a fennálló törvényes rend, a kormány s az általa képviselt és általa biztosított jogrend ellen. Ők, akik — bécsi és moszkvai fegyverbarátai mintájára — folytonosan jogrend után üvöltöttek.

E feledni látszanak, mekkora hálával tartozik ez a sebzett ország fenkölt gondolkozású Kormányzójának, akinek erős és tiszta egyénisége köré jegecsedheteti ki csupán a helyzet, mely egészen vigasztalannak látszott, még nem is olyan regen. Elfeledni látszanak, hogy az Ő epannyira helyes, mint erélyes fellépése nélkül ma nem volnánk a konszolidációnak azon a pontján, ahová, Istennek hála, mégis csak eljutottunk. Csak néhány héttel ezelőtt is az Ő izzó magyar fajszeretete, magyar hazájához, nemzetéhez, államfői esküjéhez való megingathatatlan ragaszkodása háritotta el a nemzet feje felei azokat a beláthatatlan szomorú következményeket, amiket puccsokat előkészítő kalandorok idéztek fel.

A Kormányzó személye, a nemzeti hadsereg és a törvényes kormányzat azok a pillérek, amelyeken nemzeti létünk nyugszik. Aki ezeknek a tekintélyét akarja megingatni, jóhírnevét bemocskolni és aláaknázni, az gyilkos szándéku gonosztevő.

Hónapok óta aggódva figyeljük az ország és a nemzetgyűlés eseményeit. Hónapok óta szemléljük azt a gonosz játékot, amit egyesek és csoportok űznek. A félrevezetett, ámitásokkal megmaszlagolt becsületes választóktól szemfényvesztéssel kiköklkedett bizalom alapján a törvényhozás csarnokába belopakodott stréberek, a fékezhetetlen nagyarávágású senkik, a krisztusi palástba bujt zsidóvédőüggyvédék, a jogrendet hangoztató felforgatók minden napra gondoskodnak egy-egy újabb botrányról, melynek hangjai nem csak a törvényhozás tiszteletreméltó csarnokát töltik be. hanem alkalmasok arra is, hogy állandó izgalomban tartsák ezt a békés munkára annyira ráutalt nemzetet és újabb táp-

lálékot nyújtsanak annak a külföldet betöltő régáalomhadjáratnak, amit életünkretörő ellenségeink folytatnak ellenünk.

Nem szükséges neveket felsorolni. Jól ismeri már őket a tisztességes magyar közvélemény. A nemzet átka és az igazságos történelem megsemmisítő ítélete kíséri őket gyalázatos utjukon.

Legutóbb egy volt miniszter intézett alávaló támadást a kormány ellen, olyan vádakat vetve a szemére, amiknek tárgyai, ha bűnök, — az ő bűnei. Megdöbbenünk a cinizmus ilyen foka látára, mely ennek az embernek az eljárását jellemzi. Ez nyílt szemérmertelenséggel jelentette ki a miniszterelnöknek, amikor az az előtte panasztolt eset aktáit kérte tőle, hogy *nem enged ki a kezéből politikai fegyvert*. Tehát politikai fegyvernek használta ez a magáról megfeleltkezett ember azt az alkalmat, hogy képviselői mandátumával a zsebében aljas régálmakat szórhatótt a kormányzatra és szemünkfényére, nemzeti reménységünkre: a magyar nemzeti hadseregre.

Méltán mondta a miniszterelnök a

Nemzetgyűlés színe előtt, hogy „*ha van valaki ebben a Házban, aki bűnös, — az Beniczky!*”

Tudja-e ez a honaty, hogy mi az, ha magyar ember létere ürügyet szolgáltat lesben álló ellenségeinknek a beavatkozásra, talán egy újbb megszallásra, vagy a végleges és teljes felosztás elhatározására? Tudja-e, mi az, ha világgá kürtölt gonosz meséjével olyan színben tünteti fel az országot, ahol nincs jogrend, ahol a kormány gyenge a rend megbontóinak a megfékezésére, ahol felelőtlen elemek gyilkolnak, ahol nincs élet- és vagyonsbiztonság?

Mutassa meg a kormány, hogy igenis van benne erő, erély és komoly elszántság ahhoz, hogy megakadályozza az ország tekintélyének, jóhírnevének, hitelének további rendszeres rongálását, becsületének bemocskolását.

A magyar nemzet egységesen követni fogja a kormányt azon az uton, mely az ország megerősödéséhez, tekintélyének, hitelének megszilárdulásához, régi dicsőségének feltámadásához vezet.

A falu szegényei nem fizetnek őrlési adót

Adómentes a darálás is - Interpellációk napja

Budapest, július 16. A nemzetgyűlés mai ülését 2/11 órakor nyitotta meg *Bottlik József* alelnök, *Mikóvényi Jenő*, a Vasadi Balogh György mandátuma ellen beadott petíció megvizsgálására kiküldött vizsgálóbiztos letette az esküt. *Pallavicini György* ögróf mentelmi ügyének a mentelmi bizottsághoz való beterjesztése után áttérnek az őrlési és forgalmi adóról szóló törvényjavaslat tárgyalására. *Kuna P. András* a javaslatot általánosságban sem fogadja el.

Mátéffy Viktor nem tartja helyesnek, hogy pártszempontból bírálják az adókat és esetleg pártszempontból a javaslatokat tulságosan kiéleltik. Elismeri, hogy a földművesnép a háboruban olyan áldozatokat hozott, amelyek előtt mindenkinek meg kell hajolnia, de ezzel szemben tény az is, hogy minden más társadalmi osztály hasonló készséggel viselte a terhet. Kivánatosnak tartja a malmokkal való megegyezést s hogy a kereskedelmi malmokat is kényszerítsék a megegyezésre. Ha ez nem történne meg, nagyon szeretné és kéri a kormányt arra, hogy ha már ez évben nem is, de legelőbb 1922 augusztusra elérhessünk a szabadforgalomhoz. A javaslatot elfogadja.

Ruppert Rezső után *Könyves Tóth Lajos* kéri a pénzügyminisztert, hogy a falusi munkásokat, akik nehezen juthatnak a kenyér-adaghoz, mentesíték az őrlési adó alól. Erre vonatkozólag határozati javaslatot nyújt be. A javaslatot elfogadja.

Bodor György kivánatosnak tartja, hogy a darálást mentesítsék az őrlési adó alól. Kívánja, hogy a forgalmi adót 3 %-ról 2 %-ra szállítsák le. A javaslatot elfogadja.

Hegedűs Lóránt pénzügyminiszter *Ruppert* azon megjegyzésére, hogy a befolyó 160 millióból az ellátatlanokat kell segíteni, megjegyzi, hogy ez erre nem elég, mert e célra még más adómenteket is fel kell használni. Beleegyezik, hogy a darálás mentes legyen az adó alól.

Erekly Károly hivatkozva arra, hogy na-

gyon fontos javaslatról van szó, kéri a határozatképeség megállapítását. A Ház nem lévén határozatképes, elnök az ülést 5 percre felfüggeszti.

Az elnök az ülést újból megnyitja.

Budaváry László és *Ruppert Rezső* személyes kérdésben történt felszólalásai után áttértek az interpellációkra.

Gunda Jenő a Schosberger-féle uradalomban a házhely törvény végrehajtása körül észleltekről interpellál.

Nagyatádi Szabó István földművelésügyi miniszter azonnal válaszul az interpellációra és kijelenti, hogy a házhely-törvény végrehajtása már folyamatban van.

A Ház a választ tudomásul vette.

Kontra Aladár interpellációjának elhalasztását kéri, amihez a Ház hozzájárul.

Kerekes Mihály a kereskedelemügyi miniszterhez intézi interpellációját a MÁV. igazgatósága által fegyelmi uton elbocsátott alkalmazottak érdekében.

Hegyeshalmy Lajos kereskedelemügyi miniszter válaszulva kijelenti, hogy nem hajlandó a Kerekes által előadott kívánságokat teljesíteni, amennyiben fegyelmi eljárást teljesen függetlenül lehet indítani azok ellen is, akik ellen különben az ügyészség által emelt vádak eljuttettek, illetve akiket a bíró felmentett. Ebből tudniillik nem következik, hogy valakit fegyelmileg el ne marasztalhassanak.

Karafiáth Jenő interpellációjának elhalasztását kéri, amihez a Ház hozzájárul.

Kutkafalvy Miklós azzal érvel, hogy mivel a külügyminiszter csak hétfőn lesz abban a helyzetben, hogy a magyar-cseh tárgyalásról tájékoztassa a nemzetgyűlést, a mai interpellációtól eláll. Azonban bejelenti, hogy sürgős interpellációra fog engedélyt kérni.

Elnök kéri, hogy a hétfői ülésre interpellációját újra jelentse be.

Az ülés vége fél 3 órakor volt.

Materny Lajos főesperes lemondása

A tiszavidéki ágost. hitv. evang. egyház-megye f. hó 14-én azaz csütörtökön tartotta Nyíregyházán rendes évi közgyűlését. A szokottnál nagyobb érdeklődés mutatkozott. A megjelent képviselők nagyszáma is arról tett bizonyosságot, hogy szokatlan esemény színhelye lesz a közgyűlés, amelyen Dr. Meskó László esp. felügyelő és Materny Lajos főesperes elnököltek. A közgyűlést megnyitotta Dr. Meskó László tartalmas beszéddel, melyben hangsúlyozta, hogy egyháznaknak, mint hazának az adott viszonyok között vallásos nagy buzgóságra és hasznos kitartó munkára van szüksége a feltámadáshoz.

Beszédében megvilágította a jelenlegi helyzetet, amelybe a trianoni békeokmány folytán jutott hazánk és egyházunk egyaránt s azért annál nagyobb szívossággal kell ragaszkodnunk hazánk s egyházunk régi határaihoz. Több, nagyobb kisebb ügy jelentése után következett a tárgysorozat utolsó pontja: *Materny Lajos főesperes lemondása*. Lemondását írásban nyújtotta át az egyház jegyzőjének, ki azt néma csendben olvasta föl. Ezután Gelduly Henrik püspök, majd Dr. Zelenka Lajos, Moranszky Ferenc főgimnáziumi igazgató, Kubcska István igazgató-tanító s végül Dr. Meskó László esp. felügyelő szólaltak föl az egyház-megye, a gyámintézet, a főgimnázium, a tanítótestület nevében s méltatták Materny Lajos főesperes érdemeit és sokoldalú tevékenységét. Kiemelték törhetetlen hazafias érzületét, melynek egyik jelentős eredménye, hogy az egyházmegye területén lévő tót egyházak az ő buzditására küszöbölték ki a tót nyelvet az iskolából és a kerület tót egyházmegyéi az ő fellépése folytán juttatták felterjesztéseiket a felsőbb egyházi hatóságokhoz. Méltatták szívós kitartását, mellyel egyháznál, egyházmegyénél, kerületnél szolgálta a közegyház ügyét s azt az akaratot, amely csüggedni sohasem tudott.

Különösen a Püspök mutatott rá arra a sikerre, amelyet elért a debreceni egyház megszervezésében. Egy bomló félben levő kised, vagyontalan egyházat vett át és abból fáradhatatlan munkásságával az egyházmegyének egyik legkiválóbb egyházat szervezett. A legnemesebb ambícióval a tiszavidéki egyházmegye szervezéséhez látott s ez rövid idő alatt nemcsak a kerületnek első egyházmegyéje lett, hanem az evang. egyetemes egyházban is előkelő helyet foglalt el.

A legmelegebben emlékezett meg Materny Lajos munkásságáról és érdemeiről dr. Meskó László esp. felügyelő, aki 23 és fél éven át állott elnöktársával együtt az egyházmegye élén. A meghatottságtól alig tudott szólni. Kijelentette, hogy ezen hosszú idő alatt ellentét közötté és Materny Lajos között sohasem fejlődött ki, pedig mindketten önálló gondolkodásu egyéniségek. A legnehezebb kérdésekben megtudták egymást érteni s a legbonyolultabb ügyekben is egymással megtudták egyezni, mert nem az egyéni vélemény erőszakolása, hanem az igazság diadalra juttatása volt mindig a céljuk. Egymás nélkül mit sem eselekedtek, de a felügyelőre nem tartozó munkával sem terhelte elnöktársa, mert beteg is hűségesen végezte teendőit. Azért esik neki nehezen a válás.

A lemondott főesperes megköszönve a megnyilvánult ragaszkodást és szeretetet, kijelentette, hogy nem kíván fényes temetést, csak azt kérte, állapítsák meg azok, akik vele hosszú időn át együtt munkálkodtak, vajon hűséges sáfár volt-e a reá bízottakban s ezzel meg fog elégedni. A legnehezebb dolgon már tul esett, t. i. az egyházmegyétől való bucsuzáson, a többi kötetlék már könnyebben fog szakadni. Ezzel a főesperes célzott arra a rágalomra, amellyel az utóbbi napokban illették egyesek egy a püspökhöz intézett iratban. A püspök erre megadta a választ azokban a szavakban, amelyekben a távozó főesperes érdemeit méltatta.

A közgyűlés határozatilag *jegyzőkönyvben fejezte ki a maga hálóját és elismerését.*

**MINDEN ÖNTUDATOS LAPOT OLVAS!
CSAK KERESZTYÉN MAGYAR EMBER**

Kultur-kincsek Csokonai Vitéz Mihály házában

A Hortobágy pásztor-művészei • A debreceni ős-mesterségek remekei • A hadházi paraszt-zseni • A százesztendős debreceni vásár • A „sidók” utcája és szállodája • 30.000 esztendős emlékek • Pápuák Debrecenben • Kossuth pipája, Lotz Károly vázlatai, Prielle Kornélia albuma, Blaha Lujza szerződése

A „gőzhangya” nagyszerű munkája

RIPORT A VÁROSI MUZEUMRÓL

Lapunk múlt szerdai számában ezalatt a cím alatt ismerttettem a városi múzeum *néprajzi-osztályát*. Riportomat akkor helyszűke miatt kénytelen voltam megszakítani, de jeleztem, hogy legközelebb folytatni fogom. Nos, ez a „legközelebb” itt van. Vasárnap sok mindennek jut hely a lapban, ami máskor szóba sem jöhet. Étek az alkalommal és bátorkodom ismét igénybevenni a nyájas olvasó szíves türelmét. Tehát...

Téglavörös kókuszszőnyeggel terített lépcső vezet a halhatatlan költő szülőházában elhelyezett múzeum *művelődés-történelmi osztályához*. A lépcsőház jobb- és baloldala maga is egy-egy lap a magyar ezerév véros-dicsőséges történelmi könyvéből: Debrecen városának térképei az Árpádok, az Anjouk és a Hunyadiak fényes korából, majd a mohácsi gyásznapi után következő török hódoltságból, aztán a szabadságharcok és vallásháborúk dicsőséggel teljes idejéből. Históriai adatok alapján pontosan kimutatva: hogyan nőtt és gyarapodott a nemes város területe esztendőről-esztendőre. Akit csak egy parányi édes emlék fűz ehhez a történelmi multu városához, az nagyon nagyon nehezen tud tovább menni a falraaggatott képektől. Ott látja mind közelebb és közelebb jönni a Nagytemplomhoz, Hortobágy délibabos határára, a Zám-pusztát, a Hegyest, az Elepet, az Ondódot, a Macs, Pac és a Haláp pusztákat s lehetetlen nem éreznie valami szívébe lopózott meleg szeretetet, valami kis büszkeség félelmeztetett ott benn a szíve tájékán... Csak akkor borul el az arca, szorul el a szíve és szökik arrába a szegénypirja, amikor a trianoni békeművet ábrázoló *szénrajzot* maga előtt látja. A „gőzhangya” nem ismer elrontott hangulatot, nem ismer széttépett illúziót, mert ő kutató, fűrkésző, vizsgáló, tudós, aki más szemmel lát mindent, mint a laikus, s odaakasztotta a dicsőséges, fényes mult mellé a szomorú és viaszatlan jelent. De azért az ő hangja is elfogódik, amikor erről az alkotásról beszél.

— Kormányrendelet van rá, hogy minden középületben legyen valami, ami a magyar irredentizmust ábrázolja. Azért rajzoltam ezt a szomorúságot...

Csikorog a forduló kulcs és belépünk a különös, nehéz illatú terembe. Mennyezetig aggatott történelmi emlékek mindenfelé. Baloldalt kis mélyedés a falban kékesvörösre mázolt háttér és 9 darab szintelen kőkorsó az előtérben.

— Ezeket a hajdubagosi határban lévő homokdombok méhében leltem, — siet magyarázni Zoltai igazgató. Bronzkorbéli emlék valamennyi a Krisztus előtti 1000 esztendő tájékaról. Mindegyikben egy-két darab emléktárgya volt a megholtaknak: a kardja, a sarkantyúja, az evőeszköze stb. Azokról lehetett megállapítanom, hogy a bronzkorszakbeli urnasírokról van szó... Nagyon megnehezíti a kutatást az a körülmény, hogy a falusi nép mindig elásott kincset: aranyat, ezüstöt keres az eke által felvetett köedényben, s mikor nem talál benne mást, mint hamut és rozsdamarta értéktelenségeket legfőbbjóról összetöri ezeket a kultúremlékeket...

A falak mentén végig a teremben felismerhetetlenségig primitív alkotásu kőeszközök: csákányok, balták, kések, malomkövek stb. A szoba baloldali sarkában egy elkülönített gyűjteményre mutat rá Zoltai igazgató:

Ezek a dolgok Uj-Gunieából valók s a ma is kőkorszakban élő pápuák fegyverei és házi eszközei mind. Ez a nyíl, ez a pajzs-féle, ez a parittyá, ez a balta, ez a törkés mind mai készítményük a vad pápuáknak, s azért kértem kölcsön őket a Nemzeti Múzeumtól, hogy összehasonlítsák tegyük köztük és a mi kőkorszakbeli maradványaink között... Nagyon érdekes például ez a női kézimunkatársoly, melynél különbet a mi falusi asszonyaink sem igen tudnak készíteni...

A terem közepén hosszú szekrényben értékes éremgyűjtemény, a falon hatalmas szarvalaku és egyéb fantasztikus formájú csontmaradványok.

— Ezek, — mondja az igazgató a falra mutatva, — ősbőlény és mammut csontok a Tisza és a Kösüly-patak medréből. Az a vastag csont a mammut alsó lábszárcsontja, a szarvalaku pedig a mammut egyik agyara. Körülbelül 30 ezer esztendővel ezelőtt éltek ezek az állatok, tehát maradványaik nagyon értékes darabjai a városi múzeumnak.

A következő szobában Debrecennek és a Tiszántulnuluak kő-, bronz- és vaskorszakbeli emlékei vannak összegyűjtve. A szekrények tetején hatalmas, ütött kopott kőkorsók, — mindmegannyi Magyarország egy-egy őslakójának elhamvasztott holttestét őrizte, míg az eke, vagy az ásó napfényre nem hozta őket. Talán egyetlen múzeuma sincs az országnak, amelyben annyi urna-lelet volna, mint a miénkben. Legtöbbjük Egyekről és Szentespusztáról való, de sok a sámsoni lelet is. Különösen nagyértékű egy meglepően szép alakú, bronzból vert füles bogrács. A szekrényekben a kő-, bronz- és vaskorszak emberének vadászó-halászó és védekező eszközei vannak. Rozsdamarta és időrágta darab valamennyi abból a titokzatos korából az emberiségnek, ahová a történelem világa sok sok ezeresztendő után még ma sem tud behatolni. Külön vannak elhelyezve a hortobágyi lapanyagokban talált maradványok, a „gőzhangya” rettenetes szorgalma folytán az ásatás helyének és idejének térképszerű feltüntetésével. Nagyon érdekesek a görög-római világól származó bronz és ezüst érmék, érdekesek az üvegéből készült római ivópohár, érdekesek a sok ezeresztendős női ékszerek, karkötők, gyűrűk, fülöngyűgök.

A harmadik teremben a népvándorlás, honfoglalás, az Árpádok és a török hódoltság idejének emlékei vannak felhalmozva. A lovon élő nomád magyar primitív eszközei, a honfoglalás és a civilizáció terjedésének, beszédes maradványai, a török hódoltság szomorú okmányai: egyenlő értékű bizonyítéka annak az igazságnak, hogy a magyar civilizált nemzet volt már akkor, amikor „hódító” szomszédai még valahol a legsötétebb kőkorszakban kullogtak messze utána. Gyönyörű régi magyar díszkard-gyűjtemény a falon, remekművi, gyönyörös-bogláros nyelvű pisztolyok a szekrényekben.

— Ezeket a szép fegyvereket az oláh megszállás alatt ajándékoztak magánosok a múzeumnak, hogy ne kelljen beszozáltatniok a rabló hordáknak. Sok nagyon értékes is van közöttük...

A következő teremben az újabb idők emlékei vannak felhalmozva. Középen diszes üvegszekrényben értékes porcellán- és majolika-gyűjtemény, meg régi debreceni céhek ezüst-arany serlegei. Olyik a XIV. századbéli magyar ötvösművészet virágzásáról tesz tanubizonyosságot. Különösen szép a szücsök céhek gazdagon díszített serlege. Az oldalsó szekrényekben pompás aranyhímzésű régi terítők az Urasztaláról és egy nagyon értékes arany-ezüst-bronz éremgyűjtemény a magyarság ezer esztendejének minden korszakából. Odébb a történelmi multu debreceni céhek emlékei: Bethlen Gábor jóváhagyásával ellátott magyar nyelvű céh-szabályzat, inas-szabadító bizonyítványok, céh-albumok, ütött-kopott céhládák vasból, nehez pántokkal, kovacsoltvas díszítésekkel... A másik szobában az Arany Egyszarvúhoz címzett debreceni gyógyszerár legelső berendezése a XVIII. század elejéről, egy remekművi tükros szekrény, egy pár szép olajfastmény stb.

Az utánvalóban a 48-as szabadságharc és a gyászos reakció szomorú idejének emlékei. Győzedelmes csaták dicsőségéről regélő zászlói, a legendás kékruhás honvéd viaszból formálva teljes felszereléssel, koszoruk, kokárdák, sza-

lagok stb. Üvegezett szekrényben a debreceni Komlóssy család 48-as relikviái: Komlóssy Imre nehéz aranyfonalból szőtt nemzetőrkapitányi deréköve, pisztolyok, kardok, levelek, okmányok. Ott van Kossuth Lajos tajtékipája és egy névjegyalaku kartonlap, melyet a turini remete sajátkezűleg irt tele apró betűvel olaszul... Elfogódott lélekkel állok a becses relikviák előtt. Szemem révedezve tapad a borostyán csutorájú, pirosra szítt tajtékipára, mely bizonyára dél-délteltetted kedvence volt a magyar szabadság lánglelkű apostolának, s a fekete betűkkel végig szántott fehér papír mezőre, melyen ott ragyog minden idők magyarjának legtisztelendő neve: „Luigi Kossuth“... A „gőzhangyái“ fűrkészve néz az arcomba és nem állja meg magyarázat nélkül:

— Kossuth apánk ezt a remekművű tajtékipáját turini háziorvosának Basso Arnaux drnak ajándékozta, aki a nagy remete halála után Magyarországra jött, hogy itt töltse el élete hátralevő részét. Sorba látogatta az ország nagyobb városait és megfordult Debrecenben is, amely nagyon megtetszett neki. Családi viszonyai azonban hirtelen olyan fordulatot vettek, hogy kénytelen volt kedvenc gondolatáról lemondani és Turinba visszatérni. Akkor ajándékozta a pipát és Kossuth hozzáintéztett levelét Debrecen városának... A múzeumnak Simonffy Imre polgármester adta át a becses ereklyéket...

A szomszédos szekrényben a DTE trófeumai vannak elhelyezve, köztük a napóleoni háborúk debreceni emléke: az 1809-ben szervezett debreceni gyalogos és lovas polgári őrsereg zászlójának hatalmas ezüst csúcsa. Odébb egy hatalmas öreg zongora, melyet debreceni mester készített a XIX. század első éveiben. A terem közepén levő szekrényben a város történetére vonatkozó adalékok: diszpolgári oklevelek, pompás kötésű albumok, naplók, feljegyzések, Kossuth, Széchenyi, Arany, Wesselényi Miklós leveleinek egy-egy példánya. Ott van Debrecen nagynevű hajdani képviselőjének, a kiváló történettudósnak és Rákóczi-kutatónak, *Thaly* Kálmánnak olajbafestett életnagyságu arcképe, ott van a 48-as hőskornak sok-sok olyan emléke, amellyel kevés vidéki múzeum díszelkedhetik...

Itt voltaképpen vége is szakad a városi múzeum szorosán vett anyagtárának, a hihetetlenül pedáns igazgató azonban még egy ajtót nyit fel és ellenállhatatlan kedvességgel tuskol be rajta maga előtt.

— Ez a Csokonai-kör ereklyetára, — mondja — nagyon sok érdekes dolog van benne. Szekrények, polcok, állványok, — mind-mind zsufoolásig megtömve és megrakva Debrecen büszkeségének, Csokonai Vitéz Mihálynak drága ereklyéivel. A terem jobboldala a debreceni színházteremnek van szentelve. Üveges szekrényben gondosan kifeszített színlap a Csokonai-színház legelső éveiből, 1866-ból, melyen *Berczik* Árpád kitűnő vígjátékának, „Egy szelendus hölgy“-nek előadását hirdeti az igazgató. *Szellősi Irma szerepét Prielle Kornélia játszotta akkor a debreceni színházban.* A halhatatlan művésznőnek ott vannak az év-eszközei, kávéscsészéje, gyümölcsös tányérja, ott van két legkedveltebb szerepe: *Cora* és *Renat*. A mellette való rekeszben *Blaha* Lujza debreceni színészkedésének emlékei vannak. Szerződése 1866-ból és 1867-ből, melyek szerint havi gázsija 80, majd 100 pengő forint volt. (Istenem, milyen dama volt akkor annyi pénzből egy primadonna!) Ugyancsak ott láthatók a régi színész nagyságok debreceni szerződésai is: *Vidor Pálé*, *Odryé*, *Vizváryé*, *Tauerné*... A falon fakult csoportkép kopott keretben: a debreceni színház tagjai 1870-ben. *Kiss Sándor* intendánsnak kedveskedtek a képpel nem kisebb művészek, mint *Blaha Lujza*, *Hetényi Laura*, *Szakáll Róza*, a *Tanner-pár*, a *Mándoky-pár*, a *Dalnoky-pár*, *Bercsényi*, *Együd*, *Foltényi* stb.

Az alacsonytermetű *Zoltai* igazgató kis

székre áll és úgy diktálja ceruzámba a nevet. Mikor elvégezte, megtörli a homlokát és lelkéből fakadt, komoly, meggyőző hangon mondja:

— Ezek voltak a színészek...

Másik, jóval nagyobb keretben a magyar színészet büszkeségeinek arcképei vannak, akik vagy szerződve voltak, vagy vendégszereltek Debrecenben. Ők tanuskodnak amellet, hogy a Csokonai-színház mindenkor magas nívón álló szentelt csarnoka volt a magyar kulturának, mert *Prielle Kornélia*, *Jászai Mari*, *Küry Klára*, *Helvey Laura*, *Fáy Szeréna*, *Hegyessy Mari*, *Alszegey Irma*, *Ujházy Ede*, *Gabányi Árpád*, *Somló Sándor*, *Faludy Miklós*, *Latabár Kálmán* játszottak a színpadján... A kör üléstermében is találunk kulturkineset: *Lotz Károly* két szénrajza és vaskos vázlatkönyve van ott őrizetben... S hogy a humorban se legyen hiány, kifelé jövet egy csodabogarát mutat meg az igazgató: vaskos fogaskerekekből konstruált misztikus alkotmányt, a kutató emberi elme örök problémáját: a perpetuum mobilét, melyet egy debreceni mérnök fabrikált két jóhiszemű civis-gazda százezer békebeli koronáján. Természetes, hogy a kérdést megoldania nem sikerült, de annál nyugodtabb lélekkel tudott meglőgni a fanatikus feltaláló...

Végignéztük a városi múzeumot, melyre fiatal kora dacára is büszkeséggel nézhet a Tiszántul népe és megnyugvással a magyar társadalom minden rétege, mert van miért büszkélkednie és van miben megnyugodnia. Amit ott őriz, számontart, gondoz és ápol a szorgalmas, lelkiismeretes hivatalnoknak, a kulturáért rajongó kutató tudósnak igazi példaképe, *Zoltai Lajos* igazgató, — az megbecsülhetetlen kulturkinesé a nemzetnek mind és elvitázhatatlan biztosítéka a magyar kultúra erejére épített nemzeti földtámasznak...

Elbucusztam a fáradhatatlan „gőzhangyát“ és a Fűvészkert-utcában elhelyezett kép-

tárba siettem. *Nagy József* igazgató páratlan előzékenységgel vezetett végig a képtár öt hatalmas termén. Elmondotta, hogy a Műpártoló Egyesület és *Löfkovits Arthur* néhány képen kívül valamennyi képe a városi képtárnak az Országos Szépművészeti Múzeum tulajdona és 1918 őszén kerültek le Debrecenbe. A képtár első termében régi olasz mesterek képei vannak, köztük nem egy nagyírű alkotás, mint *Bazziil Sodomának* „Krisztusnak cirenei Simon segiti vinni a keresztet“ c. képe, *Salviatinak* Szt. Bernátja, *Guido Reninek* Krisztus siratása, *Tintorettonak* Szt. Rókus a börtönben, *Giacoimo Palma il Vecchio* Fiatal nő képe című képei. A második teremben németalföldi, német és francia mesterek és iskolák két tucat képe látható, köztük *Claude Vernet* kikötője, *Gerard Ter-Borch* férfiképe, *Lucas Cranach* Heródiása és a legelső magyar festőnek, *Kupetzky János*nak férfiképe. A többi három teremben a magyar festőművészet van képviselve. Az akadémikusok közül *Munkácsy*, *Kacziány*, *Vágó*, *Szőkely Bertalan*, *Spányi Béla*, *Madarász Viktor* képei láthatók a képtárban, de szép számban vannak a naturalisták is: *Vastagh Géza*, *Lotz Károly*, *Tull Ödön*, *Magyar—Mannheimer Gusztáv* stb., valamint az impressionisták: *Kernstock*, *Iványi-Grünwald*, *Ferenczy*, *Szinnyei-Merse*, *Kosztai József* stb.

Az egyik hatalmas terem közepén *Déry Frigyes* mellszoborra vonja magára a figyelmet. Az igazgató fel-felcsillanó szemmel beszél a magyar kultúra bőkezű pártfogójáról:

— Ha itt lesz a *Déry*-múzeum képtára is, akkor Debrecen a szépművészet terén is vezetni fog a Tiszántulon... Kár, hogy sem a múzeumot, sem a képtárt nem látogatják eleget...

Pedig az ember lelke egészen megújodik, egészen felfrissül annyi szép és érdekes kincs láttára, amennyi szerény keretek között feltalálható mindkettőben! (zk.)

Éhinség és járvány dul Szovjetországban

Moszkva, július 16. *Gorkij* Maxim szikratáviratot intézett Európához, amelyben kéri mindazokat, akikben a háború borzalmait nem fojtották el az emberi nyomoruság iránti érzést, hogy siessenek élelmiszerekkel és orvosságokkal a délkelet-oroszországi lakosság segítségére, ahol nap-nap után ezren és ezren halnak meg éhen és esnek a járvány áldozatául. A moszkvai és a nagyorosz patriarchák a newyorki és canterbury-i püspökökhöz szintén táviratot intéztek, hogy szólítsák fel országukat és hiveiket a lakosság megmentésére.

Halálos fürdés

Szerencsétlenség a rabkertben

Tegnap délután 3 óra után halálos kimenetelű szerencsétlenség történt a Ghilányi-laktanya közelében. Ugyanis a Boldog kertben, a Ghilányi-kaszárnya mellett terül el a debreceni kir. törvényszéki fogház konyhakertje, ahol a fogház részben a saját szükségére, részben pedig a piacra a rabokkal különböző zöldségféléket termeltet és munkáltat. Tegnap délelben, mint a kertész munkálatok ideje alatt megfelelő számú fogházör hiséretében az ugynevezett „rabkertbe“ konyhakerti munkák végzésére. Ugy 3 óra után járt az idő, amikor *Farkas István* 22 éves büszörményi lakos, jelenleg elítelt, 2 társával azt az utasítást kapta a munkafelügyelő fogházortól, hogy menjenek zöldbabot szedni.

A rabok el is indultak, de mielőtt hozzáfogtak volna a munkához, előbb minden engedelem nélkül a baktábla mellett eiterülő kubikos gödör vizében akartak, a rekkenő hőségre való tekintettel, megfürödni. A fürdőzők közt volt *Farkas István* is, aki mikor a kubikos gödörbe ugrott, azonnal elmerült és nem is bukkant fel. Rabtársai ijedten rohantak a felügyelő fogházörhöz, de hasztalan ugrottak utána: *Farkast* nem tudták az öles vízből kihuzni. Kevéssel utóbb a mentőket értesítették, akik vasmacsakkal élettelenül huzták ki *Farkas*

Istvánt a gödörből. A holttestet még a délután folyamán beszállították a közkórház hullakamarájába.

Farkas Istvánt épen tegnap délelőtt látogatták meg hozzátartozói, akik nekik szalonát és egyéb élelmiszert vittek be, amiből *Farkas* rabtársait is megvendégelve, jóízűen falatozott. Estére pedig már holtan feküdt. Értesüléseink szerint a szerencsétlenségből kifolyólag vizsgálat indult meg.

Nem változtatnak a határokon

Budapest, július 16. A nagykövetségi tanács július 3-iki ülésén újabb instituciót állapítottak meg a határmegállapító bizottság számára, amelyet az érdekelt államokkal is közöltek, hogy így véget vessenek minden vitának, amely a trianoni békeszerződést kísérő levél jelentőségéről szól. Az institució úgy szól, hogy a határvonalat általában a békeszerződés által megállapított vonalnak megfelelően kell megvonni és a határkiigazító bizottság működése semmiesetre sem lehet olyan természetű, amely a békeszerződésben előírt vonalat kérdésessé tenné.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában
Hiszek egy isteni örök Igazságban.
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Rühkenőcs, Kreolin, Kénvirág, Kálicsappan és mindenféle fertőtlenítő szerek
„Radikál“ patkányirtó szerstb.
Telefon 14-80. legolcsóbban szerezhetők be
Korzó Drogueria Debrecen, Piac-utca 42. sz. Telefon 14-80

Halál eset alkalmával bárki meggyőződhet a
GEBAUER KAROLY ÉS TARSA
legrégiben fennálló temetkezési vállalat elismert legolcsóbb árairól és lelkiismeretes kiszolgálásáról. Közalkalmazottak és menekülteknek nagy árendemény.
Üzlet: Kossuth-u. 2. (Városháza) Telefon nappal 103. Éjjel 60.

A postai készfizetések csökkentése.

A posta folyó évi június hó elején pénzfelhasználásának kezelésébe a vidéki pénztintézetek bevonta s ettől az időtől kezdve a postahivatalok pénzfelhasználásukat többé nem a távolfekvő postaigazgatósági pénztárhoz, illetve a budapesti kézbesítő postahivatalhoz, hanem a vidéki összes városaiban e célra kijelölt pénztintézetekhez küldik be. A postai pénzforgalomba bevont pénztintézetek, mint a Pénztintézeti Központ szervei, ennek szavatossága mellett működnek s a P. K. a befizetett összegeket folyószámlán a posta javára írja. Ekép lehetővé vált, hogy a posta pénzfelhasználásai minden idővesztés nélkül jutnak el azokba a vidéki központokba, ahol azok újból való felhasználása lehetővé válik. A postapénzek akkép hozzájárulnak a vidék pénzigényeinek kiegészítéséhez s a szervezet központjának módjában áll a pénzfelhasználásokat a közvetlen közelből a központból való küldés mellőzésével a lehető leggyorsabb módon oda irányítani, ahol azokra szükség van, amiben a reform a nagy közgazdasági jelentősége rejlik.

A postai pénzforgalomba bevont pénztintézet, valamint jelentkezés esetén a többi helybeli pénztintézetek számlatulajdonosainak címére érkező postautalványok és csekkfizetési utalványok összegét a posta a számlatulajdonos kérelmére nem készpénzzel vagy csekkel, hanem a pénztintézetnél levő számlán való jóváírás útján egyenlíti ki. A jóváírás az utalványok érkezésétől számított 24 óra alatt megtörténik, amiről a számlatulajdonos az utalványszelvények kézbesítése mellett nyomban értesítést nyer s így a jóváírt összeg felett késedelem nélkül rendezhetik. A jóváírás s az arról való értesítés díjmentes.

A megbízott vidéki pénztintézet számlatulajdonosai azonnal mindennemű postai befizetéseiket (utalvány, utánvét, postai megbízás, távbeszéltő előj. díj) a saját számlájuk terhére kibocsátott csekkekkel teljesíthetik a postahivatalnál. (Távirati utalványt eképp befizetni nem lehet.) A csekk, ha az illető számlán fedezet van, korlátlan összegről szólhat. A csekket fizető felek a postahivatalban soronkívül elégtetnek ki. Mindez a készpénz forgalom kívánatos aszisztálására vezet s a mellett növeli s fellendíti a vidéki pénztintézetek forgalmát.

A nyitáshoz más irányban való célszerű kihasználása is folyamatban van. Így megfontolás tárgyát képezi, hogy a pénztintézetek és vállalatok készpénzfizetéseiket a megbízott pénztintézetekhez, avagy a jegybank fiókjához teljesítsék s az ott nyert elismervénnyel jelentkezzenek a postahivatalban ahol az elismervényt befizetésül (készpénz gyanánt) elfogadják. Hasonlóan tervbe van véve oly esetekben, amidőn a postahivatal pénzkészlettel nem rendelkezik, az ily érkezett utalványok összegeinek a megbízott pénztintézet útján való kiegyenlítése. Ekképp a pénzüsszegek ismételt megolvasása, kézről-kézre való átadása s az ezzel járó kockázat lesz kikerülhető.

Joggal hisszük és reméljük, hogy az érdekeltek körök a reform pénzügyi horderejét s az életviszonyokra kiható jelentőségét belátva annak terjesztéséhez és teljes kifejlesztéséhez a posta intencióinak megfelelően teljes erejükkel hozzá fognak járulni.

A cseh parlament költségvetési bizottságában Baerán képviselő nyíltan azt a vádat emelte Benes és Husak miniszterek ellen, hogy a katonai szállításoknál visszaéléseket követnek el. „Eddig azt hittük, — mondotta többek közt — hogy a tolvaj szó főnevet jelent. Prágában azonban ígét csináltak belőle: én tolvaj, te tolvaj, ő tolvaj!” Erre a kijelentésre óriási vihar tört ki s Baerant kituszkolták a teremből.

A **prágai lapok** szenvedélyes hangon tiltakoznak a csonkamagyarországi újságok bevitelére ellen és felpanaszolják, hogy a Felvidéken 15 magyar lappal szemben csak 6 szlovák nyelvű jelenik meg.

Negyedmillió finn márkát gyűjtöttek Finnországban a magyar gyermekek számára. A finn közvélemény emlékezik meg levelében „a rokon magyar népről”.

Kik folyamodhatnak vitézi telkekért?

Augusztus 15-éig kell beadni a kérvényt

Magyarország főmáltósága kormányzója a haza védelmében kitűnt, fedhetlen előéletű honfiak részére vitézi telkeket fogadományozni és pedig azok részére, akik vitézi tettükért az alább megjelölt kitüntetésekben részesültek.

Törzstisztek és tábornokok. Lipót rend lovagkeresztje.

Főtisztek. Legénységi vagy tiszti aranyérem vagy harmadosztályú vaskorona rend.

Legénység: arany vitézségi érem, vagy nagy ezüst érem, kétszeres birtoklása.

A vitézi telkeket kérő folyamodványokat Főmáltósága kormányzó urhoz címezve a városi tanács VI. ügyosztályánál (Városháza, félmelet 14. sz. szoba) folyó évi aug. hó 15-ig kell betérjeszteni és a folyamodványban a következőket kell igazolni.

1. Magyar állampolgárságot.
2. Fedhetlen és büntetlen előéletet.
3. Családi- és személyi állapotára vonatkozó adatot (vallás, születési év és hely, községi illetőség és tartózkodási hely, nős, nőtlen, gyermekek száma, neme és kora.)

4. A népköztársaság, az ugynevezett tanácskormány alatti magatartásra vonatkozó igazolás.

5. Nyelv ismeretét, elméleti képzettségét (végzett iskolák) milyen nyelven ír és olvas.

6. A pályázó feleségének feddhetlen és büntetlen előéletét.

7. Vagyon állapotát, részletesen állását, illetőleg foglalkozását, van-e háza, házhelye, vagy egyéb ingatlana, haszonbérlete és mekkora az. Hozzájárulójától fog-e örökölni ilyen és mily nagyságot.

8. Katonai okmányainak hiteles másolatát, annak megjelölésével, hogy a világháborúban mely csapatnál, mely alkalmazásban mennyi időt töltött el arcvonalbeli szolgálatban, vagy egyéb alkalmazásban, továbbá, hogy a nemzeti hadseregben teljesített-e tényleges szolgálatot, melyik csapatnál, hol és mikor.

9. Kitüntetésre vonatkozó igazolványok támasaált.

10. Hőstettének rövid vázolását. Volt közvetlen előjáróinak egyéb bajtársoknak megnevezésével.

11. A jelentkező testi és szellemi alkalmasságát, ha hadirokkant, rokkantságának mibenlétét és fokát.

12. A jelentkező feleségének testi és szellemi épségét.

13. Ugy a jelentkező, mint a felesége szüleinek korát, egészségi állapotát, elhalálkozásuk esetén pedig annak megjelölését, hogy milyen korban és milyen betegségben hunytak el.

Hősihálalt halt atyának árvái szerzett jogon szintén folyamodhatnak vitézi telkek elnyeréséért, ha atyjuk a vitézi mértéket a fentebbiek szerint elérte volt, s a folyamodó elleni nemzeti és általános erkölcsi szempontból kifogás fel nem vehető. Folyamodványukat azonban az e pályázat felhívásban közölték szerint kell felszerelniük és atyjuk hőstettét igazolniuk, amennyiben az árvák kiskoruk a folyamodványt a gyámjuk nyújtja be.

A folyamodványban kifejezésre kell juttatni, hogy a folyamodó vitézi telkekre előjegyzését kéri és kötelezi magát a vitézi telket az országban bárhol is elfogadni, azt maga művelni, illetőleg kezelni. Különösen vonatkozik ez a vitézi telkekért folyamodó tisztekre.

Kifejezésre kell továbbá juttatni, hogy a kirendelt orvos vizsgálatának magát alá veti s a vitézi rend szabályzatait és utasításait magára nézve kötelezőnek ismeri. A vitézi telkeknek csak egy bizonyos vidéken adományozását kérő folyamodványok csak kivételesen, főleg az esetben vehetők figyelembe, ha a pályázó már a kérelmezett vidéken házzal, házhellyel vagy egyéb ingatlannal bír.

Debrecen sz. kir. város tanácsának VI. ügyosztálya.

NAPI HIREK

Az osztrák

szemérmelenség nem ismer határt, mikor arról van szó hogy Magyarország rovására bármiféle előnyt szerezze magának... Nyugatmagyarország hajlandóságát semmiképpen sem tudja maga felé fordítani a féltörös Ausztria, miért is magyarnémet propagandával akarja a tanácsotlan népet megszedíteni. Egyre-másra rendezti a népgyűléseket Sopronban és nap-nap után leplezetlenebb vakmerőséggel édesgeti-csalogatja szónokai útján magához a németajku lakosságot. A napokban tartott agitációs-gyűlés már kiáltó tüntetés volt a magyar állameszme ellen nagy-német lobogó alatt... A bécsi perfidián nincs mit csodálkoznunk, gyakorlatból ismerhetjük eléggé, — de igenis megbotránkozhatunk azon a nemtörődömségen és közönyösségen, amellyel az antánt soproni képviselője a megengedhetetlen propagandával szemben viselkedik. Mintha egyáltalán nem érdekelné őt, mi történik a szemeláttára, mintha az volna az egyetlen feladata, hogy arra ügyeljen: nem csinál-e Magyarország magyar propagandát az elszakításra itélt országrészben? ... Reméljük, külügyi kormányunk az igazság erős fegyverét szegezi szembe ezzel az alávaló perfidiával... Jól láthatja az antánt és elsősorban Franciaország, hogy abban az esetben, ha Nyugatmagyarországot elakarja tőlünk szakítani, legveszedelmesebb ellenfelét: a német birodalmat erősíti. Már pedig nem tudjuk elhinni, hogy ez lenne a célja.

A belügyi h. államtitkár Debrecenben. Terstyánszky Kálmán belügyminiszteri h. államtitkár, a belügyminiszterium közigazgatási osztályának főnöke tegnap Debrecenbe érkezett, hogy itt megszemlélje a közigazgatási tanfolyamot. Az államtitkár látogatásokat tett, így Csóka Sámuel h. polgármestert is meglátogatta, akivel együtt holnap délután megtekintik az egyetemi építkezéseket a Debrecenbe érkező egyetemi tanárok és a kultuszminiszterium ki-küldöttjeinek társaságában.

Ravasz László beiktatása. Budapestről jelentik: Ravasz László, a dunamelléki református egyházkerület újonnan megválasztott püspöke még a megválasztás előtt egy héttel Kolozsvárra utazott hogy függőben maradt hivatalos ügyeit elintézzék. Ravasz László most már véglegesen Budapestre jön és amint leveleiben írta, június 20-án fog Budapestre megérkezni és el fogja foglalni a Kálvin-téri lelkesi állását, valamint a Kálvin-téri püspöki hivatalát. Ravasz László beiktatására az előkészületek megtörténtek. A Kálvin-téri paróchiára a püspök mellé egy II. lelkesi állást szerveztek és erre az állásra Takaró Géza lelkeszt fogják meghívni.

A közrendészet országos főfelügyelője. Budapestről jelentik: A kormány Nádasy Imre dr. budapesti államrendőrségi főkapitányt közrendészeti főfelügyelőnek fogja kinevezni. Ez a belügyminiszternek közvetlenül alárendelt tisztség lesz, körülbelül olyan hatáskörrel, mint külföldön a rendőrmiszternek van. A közrendészeti főfelügyelői állást a II. fizetési osztályba sorozták és így az államtitkársági állásnál nagyobb rang. Nádasy utóda a főkapitányi székben dr. Marinkovich Jenő h. főkapitány lesz. A közrendészeti főfelügyelőnek az összes olyan alakulatokat alárendelik, amelyek a közrend és közbiztonság fenntartását célozzák (rendőrség, csendőrség stb.).

Amerika proklamálni fogja 10 napon belül a Németországgal való békeállapotot.

Városi közgyűlés. Debrecen város törvényhatósági bizottsága e hó végén közgyűlést tart, melyen nagy fontosságú dolgokat fognak tárgyalni. A közgyűlés tárgysorozatán most dolgoznak a városháza egyes ügyosztályai.

Az aradi „összeesküvő” magyar diákokat Avarescu oláh miniszterelnök kormányrendelettel szabadonbocsátotta, de az aradi hatóságok még ma sem hajtották végre kormányuk rendeletét. A 30 mártír még mindig börtönben sinylődik és az oláh hivatalnokok tovább zsarolják a remegő szülőket... Szép kis ország!

— **A tiszti főorvos szabadságon.** Dr. Tüdös Kálmán városi tiszti főorvos július 15-én 7-heti szabadságra ment. Távolléte alatt dr. Varga Emil III. kerületi tiszti orvos, tb. tiszti főorvos helyettesíti.

— **Betöltetlen tisztviselői állások a városnál.** A városi tanács egyik legutóbb tartott ülésében megállapította, hogy a városnál jelenleg 66 szervezett állás van részint nyugdíjazás, részint pedig elhalálozás következtében üresedésben. Ezek a következők: polgármesteri, 2 tanácsnoki, erdőmesteri, 2 erdőtiszt, segéderdőtiszt, alszámvevői, számtiszt, házipénztári ellenőri, házipénztár tiszt, adópénztárnoki, három I. o. adótiszt, egy II. osztályú adótiszt, gyámpénztárnoki, állatorvosi, levéltárnoki, nyilvántartói, 5 irodatiszt, segédnyilvántartói, 13 írónoki, 16 állandósított napidijasi, zene iskola igazgatói, zenetanári, munkaközvetítő hivatalfőnöki, munkaközvetítő irodatiszt, népjóléti fogalmazói, kezelői, 2 felügyelői, külsőségi eszösi, számadói, 5 erdőőri és utkaparóai állás.

Az üres állásokat az 1920. évi VII. t. c. értelmében addig, míg az új törvényhatósági bizottság össze nem ül, véglegesen nem lehet betölteni. Addig csak ideiglenes helyettesítésekkel van a jelzett állások legtöbbje betöltve.

Mindenesetre az előléptetés lehetőségének egyidőre való kizárása miatt nem helyes, hogy az üresedésben levő állások betöltése szünetelni kénytelen. Persze a törvény ellen tenni lehetetlen.

A szerb uralom alá jutott oláhok panasszal fordultak a genfi népjogvédő bizottsághoz a velük szemben elkövetett szerbatrocitások miatt. A bizottság, — csodákosodással — azt felelte nekik, hogy szívesen szót emel érdeükben, ha az oláhok is bebiztosítják az erdélyi magyarság üldözését.

— **Haraszi Gyula meghalt.** A magyar tudományos világot s vele együtt a nemzetet is, — amelynek soha nagyobb szüksége nem volt a külföldön is reprezentáns tudósaira — egyaránt súlyos veszteség érte. **Haraszi Gyula**, a budapesti egyetem bölcsészeti karának ez évi dékánja, az európaszerte ismert francia irodalomtörténetbuvár hosszas szenvedés után 63 éves korában elhunyt. Még halálos ágyán is dolgozott az agg tudós, utolsó művének, a francia kormány megbízásából Lafontaineről írt könyvének kefelevonatait javítgatva.

— **Ujságírók a hadifoglyokért.** A Magyarországi Ujságírók Egyesületének választmánya pénteken délután az Otthon-Körben **Márkus Miksa** elnökletével ülést tartott. Az ülés tárgya a hadifogságban sinylődő magyar testvéreink hazahozatala tárgyában történő intézkedés volt. Az ülésen megjelent **Huszár Károly** is, mint az egyesület választmányi tagja. Az ülés elhatározta, hogy az egyesület a még fogságban sinylődő magyar hadifoglyok hazaszállítása érdekében megkeresi az összes külföldi egyesületeket, felkérve, hogy a magyar hadifoglyok hazaszállítása érdekében lépjen akcióba a külföld sajtója is. A Magyarországi Ujságírók Egyesületének ezen mozgalmához a Pázmány-egyesület is bejelentette csatlakozását.

Magyarok Ligája alakult a napokban Kolozsvárt Jósika Samu báró elnöklété alatt. A Liga táviratban fordult az oláh királyhoz működési engedélyért, de választ még nem kapott.

— **Vonatjárás Debrecen és Nagykereki között.** Debrecen—Nagykereki között szerda, július 20-tól kezdve a 4524. és 4525. naponkénti közlekedését beszüntetjük és helyetük az alábbi vonati rgalmat léptetjük életbe: 1. A 4526. sz. közlekedik hétfő, kedd, szerda, csütörtök pénteken, 2. A 4523. sz. közlekedik kedd, szerda, csütörtök, péntek, szombaton. 3. A 4524. és késéti 4525. közlekedik vasárnap. A késéti 4525. Nagykereki-ből 18 órakor indul A 4524. indul Debrecenből 8 óra 20 perckor. A 4526. indul Debrecenből 15 óra 15 perckor. A 4523. érkezik Debrecenbe 7 óra 45 perckor. A 4525. érkezik Debrecenbe 18 óra 5 perckor. Debrecen, 1921. július hó 15-ént **Garda** üzletvezető.

— **Eletunt varrónó.** Tegnap délben **Szécs Róza** Nyil-utca 1. szám alatti varrónó 3 szablimát pasztillát vett be, azonkívül eréit csuklóban felvágta. A mentők sérüléseivel beszállították a kórházba. Tettének oka életuntság.

— **Meghívó.** A Debreceni Kereskedelmi Alkalmazottak Egyesülete ma, vasárnap d. e. 10 órakor a Kereskedő Társulat dísztermében ülést tart, melyre az összes kartársakat tisztelettel meghívja. Az elnökség.

— **Tisza-plakett a városházán.** A város megvásárolta gróf Tisza István művészi kivitelű emlékplakettjét, mely Telcs Ede szobrász sikerült alkotása.

— **A Keresztyén Nemzeti Liga** debreceni osztálya folyó havi rendes választmányi ülését július 18-án, vagyis holnap, hétfőn d. n. 6 órakor tartja a városháza kistanácstermében. Miután igen fontos tárgyak, kitűztük a mozgó ügye is, megvitatás alá kerülnek, a tagok pontos megjelenését kérem. Az elmaradók ellen az ügyrend 11. § szerinti eljárást volnánk kénytelenek alkalmazni. Titkár.

— **Huszezer korona a városi muzeumnak.** A városi muzeum igazgatósága mai napon azt az örvendetes leiratot kapta, hogy a vallás és közoktatásügyi miniszterium a muzeumnak az országos szabadoktatási tanácshoz teendő utólagos elszámolás kötelezettsége mellett huszezer kor. államsegélyt engedélyezett, azzal a kikötéssel, hogy gondoskodni tartozik arról, hogy szabadoktatási célokra, lehetőleg a muzeumban vagy bár azonkívül, de a muzeummal kapcsolatban megfelelő előadási terem álljon rendelkezésre. E leirat muzeumunkat az eddiginél szélesebb működési térre állította — A muzeum vezetősége a szükséges, további teendőkre nézve az orsz. Szabadoktatási Tanáccsal lép közvetlen érintkezésbe.

Kassán július elsejétől fogva a szlovák nyelvet kell hivatalosan használni a közigazgatásban.

— **Felvételekre jelentkezés katonai nevelőintézetekbe.** Pályázati hirdetések a katonai nevelőintézetekben és tiszti-leány nevelőintézetben az 1921/22 iskolai év kezdetén betöltendő díjmentes, államköltséges és fizetéses helyekre, a Honv. Miniszter ur által kiadottak, melyek a központi járási és Debrecen városi statisztikai hivatalban (Városház, félemelet 11. sz. szoba) naponta délelőtt 10—12-ig megtekinthetők, ahol a további felvilágosítás is megadatik. Központi járási és Debrecen városi statisztikai hivatal.

— **Közvetlen levélforgalom Jugoszláviával és az általa megszállott területekkel.** Jugoszláviával és az S. H. K. állam által megszállott területekkel a közvetlen levélforgalom f. é. július hó 15.-től megindul, ami által ugyanott, valamint az itt feladott levélpóstaiküldemények az eddiginél lényegesen rövidebb idő alatt fognak rendeltetési helyükre érkezni és kézbesítettetni.

— **A mai Bocskay-kerti kirándulásra** jegyek ma délután 2 óráig kaphatók a Népszövegi Otthonban. A vonat indul fél 3 és 3 órakor, visszafelé pedig éjjel 11 és 3 órakor, valamint reggel 7 órakor. Utazási költség oda és vissza 11 korona. A kiránduláson mindenki pompásan fog szórakozni. — Mint értesülünk, **Bernolák Nándor** népjóléti és munnatügyi miniszter ma Debrecenbe érkezik és részt vesz a keresztény-szociálisták Bocskai-kerti mulatóságán.

— **Pótlás.** A Debreceni Patronage-egyesület által f. évi július hó 3-án rendezett gyermeknap gyűjtés elszámolásában sajnálatos tévedés történt. Ugyanis az utcai gyűjtési kimutatásból a Szociális Misszió Társulat perselyes gyűjtése, mely **Szentkirályi Tivadarné** urnó vezetésével a róm. kath. templom előtt 5630 koronát eredményezett, az elszámolásba nem vétetett be. A Szociális Misszió Társulat lelkes elnöknője és a Társulat tagjainak nemes buzgóságukért ezton is hálás köszönetét fejezi ki az elnökség.

— **Hangverseny.** Ma este fél 9 órai kezdettel a katonai vonós zenekar elsőrendű műsorrall hangversenyez az Arany-Bika kávéházban.

— **Menekült gyermekek nyaraltatása.** Az országos menekültügyi hivatal a vézna, vészegény menekült gyermekek részére nyaralási, üdülési akciót indított. Az első tizenötös csoport Debrecenből tegnap el is ment már a Dunántulra. További csoportok is fognak indulni. Éppen ezért 19-én kedden újabb jelentkezéseket is elfogadunk Debrecenből és Hajdúvármegyéből. Mostanában fertőző betegségben volt, rossz magaviseletű gyermek nem vehető fel. Hat évet már be kellett töltenie, de tizenkét évet mult gyermek nem vehető fel az összeírásba. Üdülésre való rászorultságát a gyermeknek hatóságri orvos fogja megállapítani. Menekültügyi kirendeltség.

Jó oldala

van minden rossznak is. a régi példaszó szerint. Azok a következetes pszichológusok, az a magát csak fogyatékosan kendőzött botrányhajhászok, ami hetek, hónapok óta szegyenünkre folyik a nemzetgyűlésen mérhetetlen kárunkra szolgálnak. Balkáni színvonalon álló közbiztonságot hazudnak a külföldnek, bepizkolásunkra, hazug mesékhez anyagot szolgáltatnak ellenségeinknek beavatkozásra ürügyet éhes szomszédainknak. Pénzünket, hitelünket rongálják ezek a gonoszul feljutt mesék.

S mégis, egy örvendetes jelenséget is meg kell látnunk.

A két nagy keresztyén kormányzópart a felismert veszély hatása alatt egymásra talált. Talán először forrt össze ily bensőségesen a lelke. Először hatotta át a két partot az az érzés, hogy együtt kell haladnia és egymás mellett kell küzdenie az ország talpraállítáért, függetlenségéért, jövőnd boldoguldsáért.

— **Cseplőgépekhez** tömitő papírlemez jutányosan kapható Antalfynál Szentanna- és Varga-u. sarok.

— **Ma vasárnap** délután a helybeli katoná vonós zenekar nagy válogatott műsorrall Nöth Antal karmester vezetése alatt hangversenyt tart 4—7-ig a Nagyerdei vendéglő udvarán. *Belépő díj nincs.*

— **Jön a Gazdag-cirkusz.**

— **Értesítés.** A nagyérdemű közönség szíves tudomására hozom, hogy a Haas Fülöp és Fiai cégtől 25 évi szolgálatom után folyó hó 31-én megválok és szőnyeg és kézműaru üzletet növéremmel özv. Edelyi Istvánnéval társulva, saját házámban Batthányi- és Kossuth-utca sarok (Kékre festett kirakat) augusztus havában megnyitjuk. A nagyérdemű közönség szíves pártfogását továbbra is kérve maradtam kitünő tisztelettel Horn Rezső.

— **Nyári divallapok** óriási választékban kaphatók Antalfy József könyvkereskedésében.

Márk Endre és a macesz

Alaptalan feljelentés a „Hajduföld“ ellen

A „Hajduföld“ annakidején szóvátette azt a keresztyén lakosságban visszatetszést és elkeseredést keltett körülményt, hogy a debreceni zsidóság husvétü ünnepére finom nullás-lisztből süttöt maceszhez jutott, míg a keresztyének legnagyobb ünnepjükön az amugy is szükmarkuan megállapított barna kenyérlisztjüket sem kapták meg. A közlemény, mely a keresztyén közvélemény jogos panaszának volt kifejezése, így szólt:

Maceszsütő

kemencék ontják a városban a hóféhr nullás lisztből készült zsidó husvétü eledelt s nekünk szegény kiuzsorázott, lenyuzott, bõrig fogyt magyaroknak annyi lisztünk sincsen, hogy mindnyájunknak egy darabka barna kenyér jusson belõle. Hát ez sehogy sincsen így jól urak, — intézkedõ, lisztufaló, rendelkezõ urak! Mi tiszteljük a vallást, s jól tudjuk, hogy a zsidó vallás maceszt ír elõ a husvétü ünnep idejére és a bûnbánat kellékének tartja a kovászatlan kenyeret. Mi belátjuk, hogy a zsidóknak kell a macesz, ha vallásuk parancsát teljesíteni akarják, csak azt nem értjük, azt nem tudjuk: miért nem gondoskodik a hatóság arról is, hogy a keresztyén Magyarország keresztyén magyarjai is hozzájussanak egy kis husvétü kalácsához? Vagy a zsidóság olyan érdemeket szerzett magának a haza felviragoztatása körül, hogy kitüntetõ, kivételes bánásmódban kell õt a keresztyén lakossággal szemben részesíteni? Ugy tudjuk, hogy ellenkezõleg... Miért hát e kiáltó, provokáló dedelgetés urak, lisztosztó urak? Vagy nem tudják ott fenn, hogy a város keresztyén lakossága egy szemernyi lisztet sem kap már hetek óta és még a husvétü ünnepre sem kapott semmit sem eddig. Hát azt hiszik, hogy ezt az égbekiáltó igazságot is lenyeli iamét a magyar nép? Gondolják, hogy az a zsidók által megkötözött, megbénított magyar õköi nem fog egyszer súlyosan az íróasztalukra csapni és bõdulten kiáltani:

— Elég volt, pusztuljatok!

Ezért a közleményért Márk Endre, Debrecen város akkori polgármestere és a zsidóknak aggkor védõüggyvédje bûnvádi feljelentést tett a cikk szerzõje ellen. A felelõsséget dr. Zádor Károly, a cikk írõja vállalta. Ez ügyben az elsõ fõtárgyalást január 11-én tartották meg, amikor a bíróság helyt adott dr. Zádor Károly kérésének a valódiság bizonyítása iránt. Tegnap délután tárgyalta ismét a debreceni

kir. törvényszék hármas tanácsa az ügyet *Ujfalussy József* elnöke alatt.

A vádhatóságot *Kádár István* kir. ügyész képviselte, panaszos nevében dr. *Misztó Károly* tb. tanácsnok volt jelen, míg a vádlott személyesen védekezett. Tanuként kihallgatta a bíróság *Zöld József* tb. tanácsnokot, mint a közlelmezési ügyosztály vezetőjét, aki ingadozó vallomást tett. A kir. ügyész rágalmozás vétségében kérte a vádlottat elmarasztalni.

Dr. *Zádor Károly* kifejtette, hogy közleményét közérdekből írta és annak adatait leghitelesebb forrásból: a közlelmezési ügyosztály vezetőjétől nyerte.

A bíróság beható tanácskozás után dr. *Zádor Károlyt* a vád és következményei alól felmentette. Az ítélet indoklásában pedig kimondta, hogy a tárgyalás adataiból beigazolást nyert a cikknek az az állítása, miszerint a keresztyének az időben huzamosan nélkülözni voltak kénytelenek még a száraz kenyeret is, amikor a zsidók fehér lisztből sült maccesszel ünnepeltek.

Megállapította a bíróság, hogy az inkriminált közlemény nem tartalmaz rágalmozást s így vádlottat büncselekmény hiányában fel kellett menteni. Az ügyész semmisségi panaszt jelentett be.

Elülhet kend *Mark Eadre*, nem hallgatnak már kendre!

Nincs többé horvát bán

Kaposvár, július 16. (MTL.) A szerb-horvát-szlovén államban ukáz jelent meg, amely a megszavazott alkotmányra való hivatkozással megszünteti a horvát bán hivatalt. Ezzel Horvátországot a legfontosabb és a történelem folyamán legjobban kifejlődött közbiztonsági tényezőjéről fosztják meg. A bán hivatalt szerepkörét a tartományi főnökség vette át.

Orosz-román béketárgyalások

Moszkva, július 16. (M. T. I.) A román kormány hivatalosan a lengyel kormányhoz fordult közvetítésért az orosz-román béketárgyalásokban. Lengyelország megadta a beleegyezését.

Megegyezés az ingatlan vagyonváltásában

Budapest, július 16. A pénzügyminiszteriumban ma délelőtt *Bethlen István* miniszterelnök elnöklése alatt tartotta meg a vagyonváltás-kulcs megállapítására kiküldött szűkebbkörű bizottság értekezletét. Az értekezleten megállapodtak abban, hogy az ingatlan vagyonváltás kulcsa a pénzügyminiszter által *Rubinek Gyula* összeállítására alapján legutóbb betervezett táblázat és *Gaal Gaszton* táblázatának középátlaga legyen. Az értekezlet az ingatlan felszerelési váltás kulcsával is foglalkozott és elfogadta a *Rubinek Gyula*-féle általános rendszert. Eszerint a földbirtokos 500 holdig holdanként 125—250 koronáig terjedő összeget fizet a különböző birtok-kategóriák szerint. Ha valakire ez a követés terhes, az ellen felszólalhat és ha a normális állapotánál kevesebb van, levonásnak lesz helye. Ha azonban valakinek a normálisnál nagyobb állapotánál van, akkor minden többlet után 500 koronát fizet.

SZÍNHÁZ.

Színházak és mozgószínházak közleményei:

Szemere Gyula a kifűző komikus konferál s legújabb kupióit (a nagy pörrel, fagyaltról stb.) éneklí a Vígyszínház mai nagy-szerű vigestjén. Csupa derűség minden szám. Kezdeté fél kilenckor. Mérsékelt helyárak.

Hollay Kamilla filmprimadonna, *Halnay Vilmos*, *Sinay István fővárosi kabaré művészek vendégjátéka* hélfőn az Apollóban. Színre kerülnek a szezon legjobb slager számai. Előadások 7 és 9-kor. Jegyelővétel.

P. Menichelli főszereplésével a Nászhozó ma utoljára az Apollóban.

Ingoványos uton egy leány regénye amerikai film. Bemutatja ma vasárnap az Uránia.

Óserdők mélyén dráma 4 felvonásba és Játék a tüzzel ma vasárnap az Arány Bika moziban.

Mivel és miként törjük fel tarlóinkat a leggyorsabban?*)

A legtöbb gazda a tarlótörésnek csak azt a módját ismeri, amikor a tarlót két és több-vasu ekékkel szántják fel, vagy ha föld szárazabb és keményebb, egyes ekével kinlódnak abban. Pedig ilyenkor még a gőzeke is felmondja a szolgálatot; mert a tarló helyes feltörésének egyik követelménye az is, hogy az sekélyen történjék; gőzekének sekély szántásra való felhasználása azonban — rendes viszonyok között — nem fizetődik ki.

Sekélyen kell a tarlótörésnek nemcsak azért történnie, hogy ez a munka kevés erőt követeljen, tehát haladós és olcsó legyen, hanem azért is, mert az elhullott gabona és gyommagvak megduzzadására, még inkább gyors kikelésére, a mi rossz csapadékeloszlási viszonyaink között, csak sekély alátakarásukkor, illetve bekeverésükkor számíthatunk. Ugyanis nálunk, kivált az alföldön, nyáron ritkán van kiadós, hanem csak 1—5 mm. esőben részünk. Ez pedig még a homokon is, csak sekély réteget áztat át. Ezért kell a mi rémségesen elgyomosodott és elhanyagolt földjeinken a tarlónak sekély 5—6 cm. mély feltörésére törekednünk.

A tarló mélyebb feltörése csak kivételesen és akkor lesz helyénvaló, ha a tarlóra trágyát hordunk, hogy ha a tarlót másodveteménnyel vetjük be. Amikor tehát a tarlót 10—15 cm. mélyre kell aláhozni, hogy a vetési munkálatokat ne akadályozza. Megokolt a tarló mélyebb aláhozása még akkor is, ha oly takarmánynövények tarlóit törjük fel, amelyek között a magot hullajtó gyomnövények nem igen ütöttek tanyát; a későbbben lekerült takarmányaink még rendszerint őszi kalászosaink előveteményei és e célból kívánatos tarlóinknak mélyebb feltörése, de csak akkor, ha a keverő szántás megadására már kevés az idő. Ellenkező esetben pedig a sekély tarlótörésnél maradjunk.

Tarlótörést azonban nemcsak ekével hanem főképpen tárcsás porhanyítóval, kultivátorral, gruberral, extirpátorral, rétujítóval, vagy bármiféle más, a földet nem forgató, csak keverő eszközzel, így könnyebb földön és gyenge tarlónál a kellőképpen megterhelt fogasboronával, sőt a régiebb, nehezebbfajta lógereblyével is végezhetünk, illetve a két utóbbi eszköz munkájával az előbbieknél munkaképességét jelentősen fokozhatjuk s munkáikat tehetjük könnyebbé, vagy tökéletességükben hathatósan emelhetjük. Ezek mindegyikével sokkal gyorsabban és könnyebben megy — tehát olcsóbb is a tarlótörés, mint ekével. Ugyanis, míg az általánosan e célra használatos három és négyvasu ekékkel naponta, a föld állapota és összetétele szerint alig 2 és 1/2, legfeljebb 4 kat. hold tarlót szánthatunk le, addig ugyanazzal az erővel pld. a tárcsás porhanyítóval a különböző viszonyok szerint 5—10 kat. hold tarlót törhetünk naponta fel.

Erre azután sok olvasóm fogja rámondani, hogy elhiszem, hogy gyorsabban megy így ez a munka, de utána olyan is a tarló, mintha disznó turta volna fel. Ilyen csunya munka pedig neki nem kell.

Igaz, hogy szemre a tarlót alá nem forgató eszközök munkája nem szép és nem tetszős ama gazdátársaim előtt, akik hozzá vannak szokva, hogy az eke minden tarlómaradványt, trágyát stb. eltüntessen, azaz a föld alá temessen. E felfogás ellen nem hozokodom elő a német gazdák példájával, kik sokszor a trágyát és a tarlót úgy szántják, illetve temetik alá, hogy annak egy része a föld jobb szellőzése végett kiálljon belőle, hanem csak azt mondom: hogy mit ér a legszebb munka is, ha azt nem lehet csak 1—2 holdon, vagy a területnek jelentékeny részén idejében megcsinálni: holott a másik, látszólag csunya munkával minden tarlót idejében fellehet törni és így vele sokkal többet elérni, mint az eszményi, ideálisan szép, de az egész területen nem megvalósítható s így eszményinek is maradó szántással.

Azzal, hogy a tarlót csak kitépjük, ha nem is forgatjuk alá, már szellőztetjük a földet; tetején porhanyó réteget állítunk elő: egy-

*) Lásd a Hajdúföld július 10-iki számát is.

részt a gyommagvak letakarására, másrészt pedig az alatta lévő földréteg beérletésére. Ez a fontos, nem pedig a munka szépsége!

Tarlótörésre ez időszert legalkalmasabb eszközeink a tárcsás porhanyítók, vagy tárcsás boronák és a rugós fogu kultivátorok.

A tárcsás porhanyítók szerkezetéből következik, hogy a tarlót nem szántják, nem fordítják és a legporhanyósabb földben sem végeznek egyenletesen sima felületű munkát, hanem az biz' olyan, mint a kissé bogárhátú szántás szokott lenni s úgy látszik, mintha a tarlónak egy részét — ki sem vágná. Pedig, ha a tárcsák elegendő élesek és az eszköz kellőképpen megterhelve jár, a tányérok minden tarlót kivágnak, csak hogy a kivágott tarlót javarészt helyéből csak eltolják és fordítás helyett ezzel és a földdel mást tesznek. Nevezetesen aszerint, hogy a tárcsák a föld összetétele és nyirkossági fokához képest milyen mélyen hatolnak a földbe, a felszeletelt, felmorzsoltt földet a szétszaggatott, összeaprított és részben állvamaradt tarlómaradványokkal keverik össze és a szántóföld tetejére egyenletes takaró — védő réteget teremtenek. És ezt a nagyon fontos, keverő és porhanyító munkát, kivált a kötöttebb és keményebb földeken, a legjobb szerkezetű eke megközelítőben sem végzi el, hanem rögöket feszget s vakbarázdás, rossz szántást csinál, vagy kibukik a földből. A tárcsás porhanyító ellenben a legszárazabb és a legkeményebb földben is jól megállja a helyét: csak ne kívánjuk tőle azt, hogy 10—12 cm. vastag porhanyó réteget egyszerre állítson elő ott, ahol az eke már felmondta a szolgálatot. De nincsen olyan száraz, kökeménységű szántóföld, amelynek tetején okkal-móddal és türelemmel 1—2 cm. vastag porhanyó réteget annak idején a tárcsás porhanyítóval felkaristolni ne bírnánk. És a tárcsás porhanyítóval a mi időjárási viszonyaink között, épen ebben rejlik a tarlótörésnél: kiváló nagy jelentősége.

A rugós fogu kultivátorok, bár a tarlót még kevésbé takarják le és több vonóerőt is kívánnak, mint a tárcsás porhanyítók, mégis tarlótörésre bármilyen összetételű földön is a legjobb eredménnyel használhatók és nagy munkaképességük által, különösen ama területeken fognak kitűnni, amelyeket előttük hathatósan fel is fogasoltunk. Velük azonban kiadósabb munkaerőmennyire csak gyorsabb vontatás mellett számíthatunk. Mert a rugós fogak, kivált a kötöttebb és szárazabb földön nagy ellenállásra találunk, amit a vonóálatok feladata leküzdeni. A folytonos igénybevétel azonban az állatok erejét kimeríti, ezért, ha váltott fogatokkal nem rendelkezünk, ezek gyakori pihentetéséről gondoskodjunk. A 13 kessel felszerelt kultivátor naponta 3, vagy váltott lóval 10—12 k hold tarlót tör fel.

A tarlótörés ezeken kívül a viszonyok szerint bármiféle lókapával, illetve többszoru kapával és a már említett eszközökkel, mindenestre sokkal gyorsabban és olcsóbban végezhető mint ekével.

A tarlótörésnél azonban, akármelyik eszközzel végezzük is azt, az a lényeg: hogy a föld tetejére kiképzett takaró réteg, minél finomabb és minél egyeneműbb legyen. Evégből tehát a legtöbb eszköz nyomán még a fogasborona munkája is elmaradhatatlan. Erre a munkára is az u. n. Duplex fogas a legmegfelelőbb. Nem csak azért, mert 5 m. munkaszélessége mellett vontatására 2 vonóállat ereje elegendő, hanem azért is, mert a sűrű és vékony fogai által finomra elmunkált föld kat holdja 770 hektoliter vizet többet bír magában tartani, mintha a tárcsás porhanyító egyenletlenségeit durva és ritkafogu, közönséges fogasboronákkal rónázzuk el.

A fentiekből is eléggé élénken tűnik ki, hogy keptafára, hagyomány szerint gazdáknak nem lehet; hanem ha boldogulni akarunk, minden lépésünket gondolkodva tegyük meg; és a tarlótörésnél is ez adja eke helyett a korszerű eszközöket kezünkbe!

Váradai Szabó János.
ny. ítszettartó-főtiszt.

Elmarad a budapesti júliusi igásökörvásár. Mint értesülünk, közbejött akadályok folytán az erdélyi igásökörnek a beszerzését nem sikerült erre a vásárra biztosítani, amire való tekintettel, a budapesti júliusi igásökörvásár fejostehérvásárt sem tartják meg.

1500 vagon műtrágya behozatala. A kormány a mezőgazdasági többtermelésnek előmozdítására műtrágyát akar a külföldről behozni. A kormány terve az, hogy ha lehetséges, 1500 vagon nyers foszfátot hozzon be. Ezt az anyagot belföldi gyáraknak juttatják úgy, hogy tulajdonképpen a szuperfoszfát műtrágyát Magyarországon fogják előállítani.

Szesz előállítás mészből és szénből. Németországban részvénytársaság alakult, amely mészkőből és szénből borszeszt fog előállítani. Ily módon az eddig szeszgyártásra felhasznált nagy burgonyamennyiséget nem vonják el a közfogyasztás elől. A gyár naponta 17.000 liter szeszt és 54.000 liter ecetsavat fog előállítani.

A szesztermelésre fokozottabb figyelmet kell fordítanunk már a szén- és a benzinnemesség elégtelensége miatt is, de bizonyos, hogy a szeszmotorok és a benzinmotorokkal szemben is versenyképesek lesznek. A modern mezőgazdasági üzemben pedig 10 hektoliter szesz könnyen termelhető, tehát aránylag kis területű területnek igénybevételével elegendő erőszesz termelhető s e tekintetben is könnyen függetleníthetjük magunkat a külföldtől.

A város ócska papírai. A város a múltkoriban 13,150 kg. elhasznált papírost adott el, ami a különböző hivatalokból került ki. Ebből a legnagyobb mennyiséget, 8800 kg.-ot a lisztiroda szolgáltatva a sok elhasznált és lejárt nyomtatványokból. A város a papírost igen előnyös feltételek mellett értékesítette.

A köztemető bizottság lutheránus tagjai. A köztemető létesítését előkészítő bizottságába az ág. ev. egyház Materny Lajos főesperest, Sztankay F. Béla állami fémipari szakiskolai igazgatót, Bárdos Géza kereskedőtársulati ügyvezető elnököt és Dr. Haendel Vilmos egyházi felügyelő egyetemi tanárt küldte ki.

DEBRECENI Kalapgyár KOSA

Női és férfi kalap megrendelések és javítások gyorsan és pontosan készíttetnek **PIAC-U. 63. SZ.**

A tőzsde

Zürichi zárótőzsde jul. 15. (MTL.) Berlin 805, Holland 193 25 Newyork 606, London 2202, Páris 4733, Milánó 2740, Brüsszel 4635, Kopenhága 97,25, Prága 795.—, Budapest 200, Zágráb 390, Bukarest 865, Varsó 36, Bécs 0'82, Osztrák lebelveg 81.

Bécsi valuta jul. 12. (MTL.) Márka 993, Lei 1085, Lira 3500, Francia Frank 5950, Svájci Frank 12775, Dollár 775.—, Rubel —, Sokol 1005. Angol font 2810, Dinár 1930, Lengyel márka 40, magyar korona 274.

Budapesti zárlat jul. 14. (MTL.) Magyar hitel 1582 Osztrák hitel 605, Angol-Magyar bank 750, Leszámit. bank 720, Magyar-Olasz bank 300, Jelz. hitelbank 255 Keresk. bank 6200, Posti hazai első 19700, Borsodmiskolci 2500.

Valuták. Napoleon 960—70, Angol font 1090—1120, Dollár 290—305, Francia frank 2310—, Márka 395—, Lira 1390—1440, Osztrák kor. 381/2, Rubel 38—39, Lei 410—423, Sokol 400—13, Svájci frank 4800—50 Korona dinár 770—785, Frank dinár —703, Lengyel márka —16.

Terményjelentés. (július 15.) A kereslet és kínálat egyaránt mérsékelte volt, úgy, hogy kevés kötés jött létre. Új buza 1070—85, új rozs vidéki 780—800, régi árpa 950, új árpa 871, zab új 930—50, tengeri 950, ac állomás 930, a repce változatlan. Bab 800. ab Kesz-kemét, cirokmag 575 ab állomás. Korsa üzlettelen.

Dollárt és más idegen pénzt, aranyat, ezüstöt legeslegdrágábban vesz **Simon György** DEBRECZEN, Kossuth-u. 11.

A gyapjувásár „kudarca“

cím alatt közöl szemelvényeket egy budapesti tőzsdelap és széles körben feltűnésteltetőnek véli cikkét. Elismerem, hogy feltűnést kellett abban a bizonyos széles körben és különösen feltűnést kelt a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének“ a cikket támogató nyilatkozata.

Nem ismerem a győri gyapjувásár lefolyását és így erre vonatkozólag nem nyilatkozom, de a debreceni gyapjувásár teljes egészében igazolta szükségét a jövőben is. A debreceni gyapjувásár első lépése volt a juhtartó gazdák szervezésének, mert belátták, hogy a spekulációknak teljesen ki vannak szolgáltatva és egyes közvetítők több hasznot vágtak zsebre egy pár nap alatt, mint a termelő egy teljes esztendő keserves munkája után. Az egyik célja tehát az volt a vásárnak, hogy a termelvényt jobban értékesítse. A másik cél pedig, hogy a termelő a gyárakkal, valamint az esetleges exportáló nagykereskedő-cégekkel közvetlen érintkezésbe jöjjön.

Az első cél el lett érve, amennyiben a gazdaközönség gyapjutermevényét a nyíráskor 30—35 K helyett 60 K körüli árakban értékesíthette és dacára ezen jobb értékesítésnek, meg vágok győződve, hogy a magyar gyapjuért még így sem adták meg a világgiaconak megfelelő árat. Elhiszem, hogy a merkantil érdeklőség bizonyos részének fáj az, hogy a gyapjувásárok folytán több milliós jogtalan keresettől elesett és ezt az illetők semmivel jobban nem bizonyíthaták, mint a szolgálatukban álló tőzsdei lap hasábjában megjelent kudarc-cikkükkel.

Nagyon helyesen teszi a gazdaközönség, ha a világgiacon árat és a valuták alapján kombinálja ki a termelvényeit megillető árt, bárhol tartják bizonyos merkantil körök lehetetlennek. Hogy a debreceni gyapjувásáron a gazdák 80 koronát kértek átlagban a zsirban nyírt gyapjuért, annak nagyon is természetes oka van. Pozsonyban a gyapju 28—34 cseh koronáért, Berlinben 26—36 márkáért értékesítették. Ezen külföldi árak a 90—110 korona árak felelnek meg, tehát a gazdák helyesen kombináltak. Érdemes a „Futura“, az „Agricola“ valamint a gyárak magatartása, hogy a gyapjувásárokkal szemben majdnem ellen-szenvvel viselkedtek, holott készleteiket a vásáron feltétlenül jutányosabb áron egészíthették ki, mint a közvetítők útján. Az előbb nevezett két nagy export cégnél pedig ugyancsak hiányzik a kereskedelmi szellem, mert különben nem tartották volna magukat oly lehetetlen alacsony limítchez, melyet a vásárlástól való tartózkodásukra felhoztak.

A másik cél elérése, hogy a termelőt közvetlen érintkezésbe hozza a gyárosokkal és exportáló nagy cégekkel, azért nem sikerült, mert az ország még mindig nincs abban a helyzetben, hogy a magyar nemzetgazdasági érdeket kellően megvédje. Helybeli és vidéki gyapjuhiányok majdnem terrorizáltak a pár megjelent gyár képviselőit, úgy hogy azokat ki kellett volna seprüzni a vásárról. Ezen alkalomból azonban nem akarom szó nélkül hagyni sok gazdatársam (különösen vidékiek) magatartását, hogy ezen közvetítő vigéceknek sok esetben beállítják és 40—45 K-ért elvesztették termelvényüket.

Kisérlelje meg minden gazda gazdaságát úgy beállítani, hogy ne mindig valamely termés beadása előtt legyen szüksége pénzre, mert akkor soha nem lesz abban a helyzetben, hogy természetét jól értékesítse.

Sok gazda, ha a gyapju árát nem szánia volna az aratás és cséplési munkák fedezésére, nyugodtabban várt volna egy pár hetet a megfelelő ár kialakulására.

Merem állítani, hogy a debreceni gyapjuvásár úgy erkölcsi mint anyagi tekintetben nagy sikert ért el, mely a jövőben a termelők összetartása folytán csak emelkedni fog. Elkelt vagy 1800 mm. gyapju eddig, a megmaradt pár száz mázsa a sorok megjelenéséig valószínűleg szintén elkél, talán még jobb áron.

Nem hallgathatom el a Debreceni Közgazdasági Bank, az Első takarékpénztár, a Gazdasági Takarékpénztár és a fiatal „Hangya“ szövetkezetünk dicséretes önzetlen közremű-

ködését és fáradozásait, mellyel a gazdaközönség ezen lépését előmozdították és segítették. **Pisztkay Árpád.**

SPORT.

Vidéki autonómia. Az MLSz. legutolsó tanácsülésén azaz penteken kellett volna a vidéki autonómia szabálymódosító tervét letárgyalni, azonban elmaradt s így a legközelebbi, még a szünet előtt összehívandó ülésen fog letárgyalásra kerülni.

150.000 horvát kölcsön. Az MLSz. a MASz. kérelmére a svéd atletikai versenyre kiküldendő költségeinek fedezésére megszavazta a 150.000 koronás kölcsönt. Az MLSz. ezzel példát szolgáltatott arra, hogy az egyesületeknek a futball meccsek bevételeit ne kellene első sorban fordítaniok.

Románok bojkottálnak. Az aradi „Vidéki Sport“ közlése szerint a bukaresti főtűtkár közölte az egyesületekkel, hogy a magyarországi csapatokkal való mérkőzést megtiltja.

DKASE szereplése. A debreceni kereskedők egyesülete igen agilis vezetőséggel rendelkezik, melynek fényes tanujelét adja ma, amikor három csapattal áll ki a küzdőterre. Az I. sátoraljnyhelyen, I. b. Kisujszálláson, a törpe csapat pedig itthon játszik.

BUSE—KTE. Ma délután kerül eldöntésre a II. o. bajnokság az Újgötréri pályán. A mérkőzés fél 5 órakor kezdődik. Előtte a törpe csapatok játszanak.

DTE Kecskeméten. Ma délután játszik a DTE Kecskeméten az ottani KAC ellen. Reméljük, a kéksárga csapat kiköszörül a multheti cserbát, amit Miskolcon szerzett.

Súlyos helyzetben a MASz. Nagy nehézségek után a stockholmi túra s az ottani részvételét a magyar versenyzőknek nyélbe ütötték a sportkörök; azonban a kivétel az utolsó napon kérdésessé vált. Ez lett volna a háboru óta történt bojkottálásunk megszűntének első kifejezésre jutó működési tere, azonban szegényünkre az expedició nem tud elindulni hétfőn, mert nincs elég pénze. Szomorú állapot ez akkor, mikor a testnevelés fejlesztését hangoztatják mindenütt.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Debrecze i Gazdák

Bankja Részvénytársaság Kossuth utca 17. Kölesnőket folyósít házakra. — földekre és értékpapirokra Betéteket elfogad, a betétek után kamatot ad. Értékpapirokat és idegen pénzeket vásárol és elad. Elfogad értékeket megőrzés céljából és bérbe ad (safé deposit) páncélrekeszeket. Takarékpénztár és bankügyletek minden ágazatával foglalkozik. Feleknek minden pénzügyi műveletnél rendelkezésére áll.

Cséplőgép

város alatt összehordott 100 kereszt rosz cséplő-sére kerestetik. Értekezhetni : Debreceni Gazdák Bankja

Társat keresek ötvenezer koronával azonnal lebonyolítható üzlethez. Cim a kiadóban.

Bélyegzőgyár és vésőintézet
PAULÓ I.
Batthyányi-utca 22.
Telefon 1365.

Makulatura öt kilós tételekben kapható lapunk kiadóhivatalában.

Butorozott szobát keresek teljes ellátással. Ajánlatokat a kiadóba kérek „Magános“ jellegre.

Eladó Bercsényi-utca 11 számú modern ház. Beköltözhető laással, 1 és fél nyílás termeszülő a köntöskert I. járás Tőhőlm-u. 42. Értekezhetni Borbély Ferenc Vigkedvő Mihály-u. 25. szám.

Kocsi sárga, egy lovas homokfutó, teljesen jókarban féderes ülésekkel eladó. Vár-u. 8. sz.

Rikancsok felvétetnek fix fizetéssel és jutalékkal a kiadóhivatalunkban

Irodai munkát vállalak délután 3-tól 6—8-ig. Megkeresések a kiadóba adandók „Leszerelt hadnagy“ jellegre.

Eladó Homokkert Gróf Tiszautca 5. számú, családi ház szőlővel 2 szoba, 2 konyha, kamarák. Ára 75 ezer korona. Értekezhetni Pacsirta u. 15.

SZÖVETEK, polgári és egyensapkák különböző katonai felszerelési cikkek július 15-ig minden elfogadható árban kaphatók **oros Sándor** üzletében Piac-u. 69. szám.

Könyvelésben jártas keresztyén kisaszszonyt keresek irodámba. Márton ügyvéd Piac-u 44.

Molykár ellen szörme és tállruhák megőrzését a legnagyobb biztonságban beraktároz KOVÁRY és ÁLT-MANN Piac-utca 42.

Eladó Ujkert Andrassy-ut 22. számú szőlő 3 szoba előszobából álló lakással. Értekezhetni Ótalmom-u. 2 c. alatt d. e. 11 és 12 óra közt.

Poroszlai-utl házaz szőlő eladó. Cim a kiadóhivatalban.

Szőrmével bélelt városi bunda és békebeli szakett öltöny jutányosan eladó. Cim a kiadóban.

Forgács István művésztáncos-ú.

Eladó a város alatt 6 hold föld továbbá a Mester-utca végén egy kis ház nagy telekkel — Értekezhetni Gazdák Bankja, Kossuth-utca. 17

Nyilttér. ÉRTESETÉS.

A nagyérdemű közönség szíves tudomására hozzuk, hogy a debreceni fiók telepünk folyó hó 20-án megszűnik.

Kiváló tisztelettel
Haas Fülöp és Fiai.

Eladó szálló

Sestakertben Andrásy-uton 856 négyszögöl szálló gy möléssel és nádas pajtával és terméssel azonnali átvételre eladó **Dezső László Maróthy-utca 19. sz.**

Dezső László

ingatlanforgalmi intézete és bankirodája
Maróthy-utca 19. Fennáll 14 év óta.

Elad és vesz: föld és szőlőbirtokot, családi és bérházakat, gőzmalomokat és gyárakat eszplő és stabilgőzgépeket és végül erdőbirtokot.

Kölcsönt folyósítat: ingatlanra való bekebelezésre és kőszálog ellenében bármely összeg erejéig.

DEZSŐ LÁSZLÓ
telekkönyvi okl. v. rendőrfogalm.
irodája.

Lapkihordó asszonyok

felvételnek lapunk kiadóhivatalában
Piacz-utca 59. szám alatt.

Hirdetmény

A városi adóhivatal felhívja az adózók figyelmét az 1920 és 1921. évi jövedelem és vagyonadó vallomások beadására. A vallomások beadásának határidője folyó évi július hó 31. Az az adóköteles, aki vallomását a megállapított határidő alatt be nem adja, a megállapított adónak 10, illetve 100%-át fizeti pótlék fejében.

Városi adóhivatal

Eladó ház

Kut-utcán 4 szobás lakás és hozzávalókkal azonnali beköltözésre eladó
Dezső László Maróthy-utca 19. sz.

Követeljemindenütt

GERŐ CZÉG CZÍPÓ-GAF
készítményeit védjeggyel

Ha nem kapna kereskedőjénél, úgy forduljon közvetlenül

Gerő Adolf Fia cég-Budapest,
IV., Kossuth Lajos-utca 4.

Cipőüzem: Budapest, I. Beresényi-u. 10
Nagybani osztály:
Budapest, V., Akadémia-utca 6.

Eladó

a Sestakertben egy télen-nyáron lakható modern építkezési villa 1840 négyszögöl beültetett szőlővel. Lakás áll 3 szoba, 1 nyitott és 1 zárt veranda, 1 fürdőszoba, konyha, eseléd-szoba, kamara, pince az egész ház alá t, továbbá egy nyári konyha, bor ház, fűskamara, baromfiól, sertésöl 16 drb részére, külső kamara. Mindenütt villanyvillágítás, jövizű kut és cserépkályhák. Vétel esetén 30 napon belül át lesz adva. Idei termés ca 40-50 htr-re tehető. Bővebbet: **BŐSZÖRMENYI SZLÓ** bankbizományi és ingatlanforgalmi irodájában Debrecen, Miklós-utca 7. Telefon 216.

MÜLÉP

kilogrammonként 320—K

És minden ménészeti felszerelés (Boczonádi rendszerű kaptárak) legutányosabban kapható

HORTOBÁGYVIDÉKI MÉHÉSZETI R. T.
Debrecen, Apaffy-u. 22. sz., mint **BOCZONÁDI MÉHÉSZETE** Ujpest, képvisellete.

Gyász esetek alkalmával forduljon bizalommal

FEHÉRTÓI BÉLA temetkezési intézetéhez

DÉGENFELD-TÉR 4. SZÁM (Saját ház.)

Hol temetések a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig személyes felügyelet mellett a legolcsóbb napi árban eszközöltetnek. Telefon nappal 11-35., éjjel 10-91.

Pályázati hirdetmény.

A debreczeni m. kir. gazdasági akadémia Igazgatósága pályázatot hirdet az 1921-22. tanévre körülbelül 200 akadémiai hallgató életmezése végett.

A pályázat részletes feltételei, korlátolt italmérési joggal megtudhatók az akadémia Igazgatóságánál. A pályázati határidő július hó 31-ig.

Debrecen, 1921 július hó 12.

Gazdasági Akadémia
Igazgatósága.

Mindenféle

írásmunkák
lemásolása!
Sokszorosítása írógépben!

Magánleveleket, szindarabokat, iskolai jegyzeteket lemásol izlésesen írógépben néhány példányban a **NAGY LAJOS** gépiró, másoló és könyvnyomdai sokszorosító vállalata.

Iroda: Veres-utca 9. szám.

Csapó-utcai rész — Villanyos forgalom

Hivatalos órák: reggeltől—estig
állandóan egész nap!

DOLLÁR
SZOKOL, LEI stb.

RANKA, DEGENFELD-TÉR 6.
(Kenyérpiac) Telefon 209.

Magyar Nemzeti Könyv és Lapkiadó-vállalat Részv.-Társ.

KÖNYVNYOMDÁJA

Telefon 3-48 sz. Debreczen, Piacz-u. 59. sz. Telefon 3-48 sz.

KÉSZIT:

minden a sokszorosító szakba vágó munkát u. m.: rovatos iveket, folyóiratokat, kereskedelmi és más nyomtatványokat. Esküvői és eljegyzési értesítéseket, névjegyeket, gyászlapokat, műsorokat és falragaszokat

Költségvetéssel készségeggel díjmentesen szolgál.